

telja predhistoričkih predmeta kao što su Hochstätter, Wurmbrand, Burton, Much, Deschmann itd., i da su ga oni jednoglasno za predhistoričkoga priznali.

Svršit ćemo opetovano uzključé sa Bertrandom: „Il faut donner le temps aux esprits trop imbus de l' éducation classique de s' habituer à ces dates reculées“. Nada nas dakle neostavlja, da će g. M. biti za nas ono što Helbig za Njemačku.

S. Ljubić.

D o p i s i.

1. O ostancih zidina stolnoga Biograda za naše hrvatske dinastije. — Veleučeni gospodine uredniče! Dana 27. ožujka o. g., pošto sam već bio ušao u trag starinskim zidovima ove južne strane staroga Biograda (razorena po Mletčiću g. 1124.), prigledao sam pomljlivo još stojeće ruševine i temeljne podore tih debelih zidova vodećih uokol-naokolo varošice Biograda. Na sievero-zapadnoj strani pokraj kuće Ante Eškinje karakteristično označen stoji znatan ostanak zidova debelih prieko 4 m. iliti 11 stopa sastojéi iz tri svezana reda u sastavnoj cielini. Polag zidova razpoznaju se još deblji nasipi, po čem sudim, da su zidovi biogradski bili deblji i tvrdji nego oni okolo Zadra. Od kuće Eškinove taj komad mirina, pokazujući na spoljašnom obliku svoju stariju davninu, izpresječen te srušen do 30 m. duljinom, vodi južnim pravcem pokraj školske sgrade, pak varoškom stazom kroz obore Pelicarića i dalje, dosiže do kasnije sagradjenih bedema blizu kuće Pavasovića. Tu im se gubi putanja, dok se opet nepokažu poviš istočnih varoških vrata. Odtole, a posred putne staze odvojeni redovi pomenutog zida okolaju izpod malih vrata na sjever, pak zalazeći kroz vrtove Jeličića, upiru u veliku gromilu razvalina. Na prednjoj strani gromile pri obronku pokazuju se opet na obali, gdje, ulazeći u more, pravcem Božane preko tančine, dadu se nazrieti dalje sve dok dublja sinja tama nezastre ih oku. Na vidivih ostancih opaža se i to, kako su gradski zidovi bili srušeni iznutra, dočim i povjestnica pritvrđuje tako vandalsko rušenje pri zauzeću Biograda. Silna mletačka vojska iznenada navaljujuć na staru prestolnicu naših kraljeva (po predavi sa ove južne strane i s mora), prodrla je u grad, iztisnuv malu posadu branecih se Hrvata. Narodna predava, moj *osobiti* kažiput, sačuvala je i taj spomen *kraljeva grada Biograda*, da je bio ugledan i napućen, brojeći preko 38 hiljada stanovnika. Na ruševinah pak malog Biograda predava čisto nariče, da je tuj stajao *kraljev gradac*, što bi umiestno odgovaralo po starodavnih knjigah *castellum regale munitum*.

Grgur Urlić Ivanović.

2. Izkapanje predhist. humca u Koprivnici. — Uz liepi primjer arkeol. društva *Siscia* evo nam se sastavilo i u Koprivnici društvance ljubitelja starina pod hrabrom mišicom veleuč. g. V. Perka u. j. Dra. i ondješnjega odvjetnika. Sabravši medju sobom

znatnu svotu od 140 for. pohitiše ti odlični rodoljubi najprije, da iztraže jednu starodavnu mogilu ležeću po prilici jedan sat hoda od Koprivnice u zabitnoj dolini na blizu razvalina nekog grada, koj se danas *Stari grad* nazivlje. O toj mogili izvolio je Dr. Perko obavijestiti hrv. arkeol. društvo svojom poslanicom od 20. travnja ovako:

»Položaj tog brežuljka, koj imade duljinu od 24 hv., visinu $4\frac{1}{2}$ hv. a širinu $7\frac{1}{2}$ hv., zatim njegova slika nalična grobu, probudilo je sumnju u nekolicini ovdašnjih osoba, da taj brežuljak nije po samoj naravi nastao, već da je umjetno načinjen, pa je još više želju za doznanje svrhe tog nasipa u nas probudilo, pošto u toj zabiti taj brežuljak u stara vriemena svrhe nikakove druge nije mogao imati, van da je tamo kakova grobnica, ili da su tamo starine zakapane, koje bi mogle biti znatnog zamašaja za našu povjest; s toga nekolicina nas zaključí, taj brežuljak od vlasnika kupiti i razkopati. Rad kopanja je započeti pod dobrovoljnim vodstvom jednoga mjernika. Našli smo okamenjeno drvo, bilje i okamenjene kosti, a od željeza samo jedan predmet, koj je mogao biti orudje za obranu, nu nepozna se više dobro, što je, jer je od hrdje sasvim izjedeno. Prokopali smo u dublinu $2\frac{1}{2}$ hv., a naša nada je svakim danom rasla, jer smo iz dubljine zemlje čuli šuplje zvukove, kao da se nalazimo nad kakovom boltom; s toga smo dne 26. o. m. na večer zaključili, da se 27. nekopa preko cieli prokop, već da se kopa samo na onom kraju, odkuda ti šuplji zvukovi dolaze i to poput zdenca. Nu u noći od 26. na 27. sruši nam se naš prokop. Ovdje mi valja osobito iztaknuti, da, ako se pogleda ruševina, to se nisu postrani zidovi porušili, već oni su se samo slegli u kakovu šupljinu, te se čini kao da je temelj popustio, i da se je strovalilo u dublinu. Karakteristično je ovdje još to, da izkopana zemlja nebi dosizala za zasipanje brežuljka, s toga naša slutnja, da smo došli do kakove bolte, i da nam se ista srušila, ovime se potvrđuje«.

Želilo se, da se dade naputak, kakovim načinom bi se najprobitačnije s arkeol. gledišta nastavio rad i u isto doba najlaglje, da se troškovi po mogućnosti umañje, ili da se onamo dodje; *dočim ako što nadjemo, dodavalo se, što je svake pohvale vrijedno, to neće biti toliko za našu korist, već za korist naše zemlje.*

Usljed te želje g. Dr. Bojničić društveni tajnik odputi se 4. t. m. u Koprivnicu, da brežuljak razvidi i po mogućnosti gospodi u radu pripomogne; a u isto se doba i naputak dao.

3. Rimski nadpis izkopan u Senju. — Veleučeni gospodine i prijatelju! — Ovim vam javljam, da se pred nekoliko dana ovdje u Senju izkopao kamen s nadpisom, o kom je već i *Sloboda* javila¹.

¹ *Sloboda* tiskala ga u br. 51. dodajuć veoma umjestno: „Dalje se nije kopalo, a bez dvojbe bi se na tom mjestu još štogod naći moglo. Do drevnoga Siska neima u Hrvatskoj (dakako današnjoj) u starini Senju premea (Senj je dapače od Siska daleko stariji), pa ipak riedko kada tamo na

Kamen jest četverouglast, širok 75, visok 87 cm., isto tako i debeo; okolo nadpisa jest okvir izduben, na jednoj strani okrhnut. Nadpis glasi ovako: "

G E S S I A
C·F·
M A X I M A V·F
S I B I E T S V I S
H·M·H·N·S·

Ovaj kamen bio je uzidan u temelju jedne zgrade, koja je dosad kao magazin služila, te se porušila u svrhu zidanja školske zgrade. Uz taj kamen izkopan je drugi komad bez nadpisa kao glava kakvog stupa. Po svoj prilici morala je tu biti crkva, jer se našao i patos od mozaika. Ja sam taj nadpis vierno prepisao, i evo vam ga dostavljam. Nisu li ona slova: *Caji filia, viva fecit heredibus monumentum hoc nominis sui?*¹ Ako se inače što nadje kao povjerenik arkeol. društva neću propustiti a da vam ne javim. Medjuto ostajem počitanjem. U Senju 1. svibnja 1880. Vaš Prof. Iv. Radetić².

Razne vijesti.

Otkriće blaga u Starih Jankovih vukovarske podžupanije.

Dne 5. ožujka t. g. Josip Maroš žitelj iz St. Jankovaca, kopajuć u svojoj vlastitoj bašči šamac, po prilici dva metra duboko naidje na zlatni lanac od 18 okruglastih karika sastavljen. Dvie od tih karika, t. j. okrajne, poveće su i deblje od ostalih 16, koje su mal ne jednake. Pojedina karika sastoji iz debele zl. žice na okrug uvite, tako da jedan nje okrajak leži na drugom, te se sve mogu lasno prirediti u lanac oko 40 cm. dug. Karike su prosto načinjene čakanovanjem, bez ikojega ukrasa i bliedaste. Uz

starinu kakvu naidju. Mi pako mislimo, kad bi se na to išlo, da bi se u Senju još koja liepa starina otkriti mogla. *Nebi li se možda Senjani u Sišćane ugledali, te revnije počeli iztraživati starine u njihovom zemljištu zakopane?*⁴. (Ured.)

¹ Nadpis treba čitati ovako: *Gessia C(aji) f(ilia) Maxima v(iva) f(ecit) sibi et suis, h(oc) m(onumentum) h(eredes) n(on) s(equitur)*, iliti *heredem non sequetur*. (Ured.)

² Ravnateljstvo arkeol. odiela zem. muzeja zamolilo je g. prof. Radetića, neka nastoji, da i ovaj nadpis dodje u zem. muzej. Gosp. Radetić odvrati 9. svibnja: „Na vaše pismo odgovaram vam, da sam se već pobrinuo, da se kamen s nadpisom neuzida, kako su namjeravali; nu teško će ipak biti taj kamen odpremiti u Zagreb; to će biti spojeno s velikim troškom, jer kamen ima do svojih sedam centa barem; medjuto vidit ćemo⁴. Mi mislimo, da će ga domaći parobrod rado u tu svrhu badava prenieti iz Senja na Rieku; a trošak za željeznicu iz Rieke podmirit će zem. muzej. (Ured.)